

Dráma és színház

7. évfolyam

Helyi tanterv

A dráma és színház tanítása komplex művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amely interakciókon keresztül, játék, cselekvés és tapasztalat útján éri el célját, a dramatikus tevékenységben megvalósuló tanulást.

A dráma és színház eszközeinek megismerése és kreatív alkalmazása segíti a tanulók személyes megnyilvánulását, az önbizalom megteremtését, kapcsolatteremtő képességének kibontakoztatását. Szolgálja a tanulók beszédfejlesztését, mozgásfejlesztését, önkifejezését, ön- és társismeretének gazdagodását. Szerepet játszik a koncentráció, a figyelemösszpontosítás, a térbeli tájékozódás, az érzékelés fejlesztésében, az együttműködési készség kialakításában.

A dramatikus tevékenységekben, a játékokban, a problémaközpontú tematikus foglalkozásokban való cselekvő részvétel során megélt egyéni és közösségi élményeken keresztül fejlődnek a tanulók alkotó és befogadó, valamint kommunikációs és szocializációs készségei, képességei.

A tárgy fejlesztési feladatai és ismeretei elsősorban tevékenység-központú, komplex gyakorlati képzés során sajátíthatók el.

7. évfolyam

Óraszám: 34 óra /év

1 óra /hét

Az éves óraszám felosztása

	Témakör	Óraszám
1.	Szabályjátékok, népi játékok	5 óra
2.	Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, tánccal)	4 óra
3.	Rögtönzés	5 óra
4.	Saját történetek feldolgozása	7 óra
5.	Műalkotások feldolgozása	3 óra
6.	Dramaturgiai alapfogalmak	3 óra
7.	A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)	2 óra
8.	Színházi műfajok, stílusok	2 óra
9.	Színházi előadás megtekintése	3 óra

Tematikai egység: I.	Szabályjátékok, népi játékok
Órakeret	5 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– felfedezi a tér, az idő, a tempó, a ritmus sajátosságait és összefüggéseit; – megfigyeli, azonosítja és értelmezi a tárgyi világ jelenségeit; – felidézi a látott, hallott, érzékelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatásokat; – koncentrált figyelemmel végzi a játékszabályok adta keretek között tevékenységeit; – értelmezi önmagát a csoport részeként, illetve a csoportos tevékenység alkotó közreműködőjeként.
Javasolt tevékenységek	– A kifejező közlés technikai alapjainak elsajátítása – artikulációs gyakorlatok, tempó-, hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok (pl. beszédre készítő játékok, hanggyakorlatok) – Beszédgyakorlatok szavakkal, szókapcsolatokkal, mondatokkal; beszédgyakorlatok egyszerű, könnyen tanulható szövegekkel – Nem verbális kommunikációs játékok: beszéd nélküli gyakorlatok egész csoportban különféle kommunikációs helyzetekben, kis csoportokban és párosával – Koncentrációs gyakorlatok a figyelem irányítására, a mozgás koordinációjára, az együttműködésre, az egymáshoz igazodásra csoportos és páros formákban – A térérzékelést, a térbeli tájékozódást, a mozgáskoordinációt fejlesztő egyszerűbb gyakorlatok – Az egész csoport együttműködését igénylő játékok
Kulcsfogalmak/ fogalmak	beszédtechnika, légzéstechnika, hangerő, hangmagasság, hangterjedelem, hangszín, hanglejtés, beszédtempó, beszédritmus, szünettartás, testtartás, gesztus, mimika, tekintet, koncentráció, lazítás, egyensúly, koordináció, térhasználat, együttműködés
Ismeretek/fejlesztési követelmények	– Beszéd- és légzéstechnikai gyakorlatok (a hangsúly-, a beszédtempó- és a hangmagasságváltásra épülő gyakorlatok) – Koncentrációs és lazítógyakorlatok az ismert gyakorlatok formai nehezítésével, illetve új gyakorlatok megismerésével – A figyelem összpontosítása és tudatos irányítása a környezet jelenségeire – Térérzékelést, tájékozódást, koordinációt,

	egyensúlyérzéklet fejlesztő gyakorlatok – A tér, az idő, a tempó, a ritmus sajátosságainak és összefüggéseinek felfedezése – Csoportépítő játékok
Kapcsolódási pontok	magyar nyelv-és irodalom, ének-zene, testnevelés

Tematikai egység: II.	Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, tánccal)
Órakeret	4 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– fejleszti az együttműködésre és a konszenzus kialakítására irányuló gyakorlatát; – adekvát módon alkalmazza a verbális és nonverbális kifejezés eszközeit; – felfedezi a tárgyi világ kínálta eszközöket, ezek művészi formáit (pl. a báb és a maszkot); – használja a tér sajátosságaiban rejlő lehetőségeket; – felfedezi a feszültség élményét és szerepét a dramatikus tevékenységekben; – felismeri a helyzetek feldolgozása során a szerkesztésben rejlő lehetőségeket.
Javasolt tevékenységek	– Csoporton belüli kommunikációt és együttműködést erősítő játékok – Megadott témára, címre alkotott állóképek, képsorozatok – Egyszerű szituációk megjelenítése különféle eszközrendszerek használatával (pl. némajáték, számsorok, halandzsa) – Bábos, maszkos formák használata a szerepbelépés elősegítésére, illetve a játéklehetőségek kitágítására
Kulcsfogalmak/ fogalmak	drámajáték, kommunikáció, interakció
Ismeretek/fejlesztési követelmények	– Az együttműködésre és a konszenzus kialakítására irányuló gyakorlat fejlesztése – A verbális és nonverbális kifejezés eszközeinek adekvát módon történő alkalmazása – A tér sajátosságaiban rejlő lehetőségek figyelembevétele a dramatikus játékokban – A tárgyi világ kínálta eszközök, és ezek művészi formáinak (pl. a báb és a maszk) alkalmazása a dramatikus játékok során – A feszültség élményének és szerepének felfedezése a dramatikus tevékenységben – Kommunikációs játékok – Interakciós játékok

Kapcsolódási pontok	magyar nyelv-és irodalom, rajz és vizuális kultúra
----------------------------	--

Tematikai egység: III.	Rögtönzés
Órakeret	5 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– az alkotótevékenység során használja a megismert kifejezési formákat; – felfedezi a szerepbe lépésben és az együttjátszásban rejlő lehetőségeket; – felismeri és alapszinten alkalmazza a kapcsolat létrehozásának és fenntartásának technikáit.
Javasolt tevékenységek	– Rögtönzés a tanár által megadott témák vagy fogalmak alapján – Rögtönzés a tanulók által közösen kidolgozott cselekményvázra (jelenetvázra) építve – Szituációs játékok a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával, befejezetlen történetre – Nem verbális kifejezőeszközökre építő rögtönzések (pl. témára, fogalomra, mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal) – Feszültségteli hétköznapi helyzetek megjelenítése és közös értelmezése; a szereplők cselekvési lehetőségeinek keresése (célok, szándékok, gátak vizsgálata) – Rögtönzés a megismert kifejezési formák alkalmazásával
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szituációk alapelemei, szerep, szerepbe lépés, típusok ábrázolása
Ismeretek/fejlesztési követelmények	– A szerepbe lépésben és az együttjátszásban rejlő lehetőségek felfedezése – A kapcsolat létrehozási és fenntartási technikáinak alapszinten történő alkalmazása – Rögtönzéses gyakorlatok közösen egyeztetett karakterek szerepeltetésével – Rögtönzés közösen választott témára, a tanár által megadott szervezési formában – A rögtönzés értelmezése, megvitatása – A rögtönzésre épülő alkotótevékenység során a megismert kifejezési formák alkalmazása
Kapcsolódási pontok	mozgókép-kultúra- és médiaismeret, erkölcsstan

Tematikai egység: IV.	Saját történetek feldolgozása
Órakeret	7 óra
A tematikai egység	– megkülönbözteti és alapszinten alkalmazza a dramaturgiai alapfogalmakat;

nevelési-fejlesztési céljai	– értelmezi a megélt, a látott-hallott-olvasott, a kitalált történeteket a különböző dramatikus tevékenységek révén; – felismeri és megvizsgálja a problémahelyzeteket és azok lehetséges megoldási alternatíváit; – alkalmazza a tanult dramatikus technikákat a helyzetek megjelenítésében.
Javasolt tevékenységek	– Spontán beszédre készítő gyakorlatok (pl. közös mondandó, történetgazda) – Feszültségteli jelenetek felidézése kiscsoportos rögtönzések formájában – Közös történetalkotás feszültségteli jelenetekre építve – Analóg történetek alkotása, analóg helyzetek dramatikus feldolgozása – A távolítás egyéb technikáinak alkalmazása (pl. a megfordítás vagy a szerepcsere lehetőségeinek alkalmazása) – A szereplő sokszorozása adta lehetőségek kibontása, alkalmazása (pl. a szereplő és a belső hangok külön választása) – Távolítás más művészeti területek formanyelvének alkalmazásával
Kulcsfogalmak/ fogalmak	forma és tartalom, feszültség, hatás, döntési helyzet
Ismeretek/fejlesztési követelmények	– Történetek (látott, hallott, olvasott, a tanár által hozott, a tanulók élményeiből építkező) dramatikus feldolgozása – A kiscsoportos dramatikus tevékenységben a vizsgált tartalmakhoz a tanulók önálló döntései alapján formai megoldások társítása – Történetek, élmények dramatikus feltárása során a tanár és a tanulók által közösen választott bábos, zenés vagy mozgásos elemek alkalmazása – Történetek, döntési helyzetek értelmezése, megvitatása
Kapcsolódási pontok	magyar nyelv- és irodalom, rajz- és vizuális kultúra, ének-zene, művészetek

Tematikai egység: V.	Műalkotások feldolgozása
Órakeret	3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– értelmezi a megélt, a látott-hallott-olvasott, a kitalált történeteket a különböző dramatikus tevékenységek révén; – felismeri és megvizsgálja a problémahelyzeteket és azok lehetséges megoldási alternatíváit.
Javasolt tevékenységek	– Ritmusjátékok a műelemzésben – Különböző művészeti alkotások maszkos, bábos és/vagy

	mozgásos, táncos dramatikus tevékenységekkel történő megközelítése – Különböző karakterek kifejezése, jellemzése mozgással, tánccal – Művészi szövegrészletek, a (nép) hagyomány szövegeinek és/vagy más elemeinek felhasználása különböző dramatikus tevékenységekben
Kulcsfogalmak/ fogalmak	fény-árnyék, hangsúlyos pontok, kontraszt, forma, méretarány, ritmus a művészetben, tempó, harmónia, diszharmónia
Ismeretek/fejlesztési követelmények	– A látott-hallott-olvasott történetek különböző dramatikus tevékenységekkel történő értelmezése – Irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek elemzése, feldolgozása dramatikus tevékenységekkel (pl. balladák, mesék, elbeszélő költemények, mítoszok, mondák, kortárs irodalmi alkotások, a tanulókat érdeklő konfliktushelyzetek, emberi problémák alapján) – Az irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek lehetséges megoldási alternatíváinak felismerése és vizsgálata különféle dramatikus tevékenységekkel – Dramatikus improvizációk irodalmi művek vagy (nép) hagyomány felhasználásával – Különböző irodalmi vagy művészeti alkotások (pl. zene, képzőművészet, film, fotó, iparművészet) játékon, megjelenítésen keresztül történő megközelítése
Kapcsolódási pontok	magyar nyelv- és irodalom, rajz- és vizuális kultúra, ének-zene, művészetek

Tematikai egység: VI.	Dramaturgiai alapfogalmak
Órakeret	3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– megkülönbözteti és alapszinten alkalmazza a dramaturgiai alapfogalmakat; – felismeri és azonosítja a dramatikus szituációk jellemzőit (szereplők, viszonyrendszer, cél, szándék, akarat, konfliktus, feloldás).
Javasolt tevékenységek	– Szerepjátékok megadott dramaturgiai szerkezetekre – Közös történetépítés dramatikus eszközökkel – A felépített és megjelenített történetek dramaturgiai szempontú elemzése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szerep, funkció, karakter, viszony, téma, történet, cselekmény, cselekményszál, esemény
Ismeretek/fejlesztési	– A szerep alapelemeinek (funkció, karakter, viszonyok)

követelmények	felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során – A cselekmény alapelemeinek (téma, történet, cselekmény, esemény) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során – A dramatikus szituációk alapelemeinek (szereplők, hely, idő, viszonyrendszer, probléma) felismerése és azonosítása
Kapcsolódási pontok	magyar nyelv- és irodalom, rajz- és vizuális kultúra, ének-zene, művészetek

Tematikai egység: VII.	A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)
Órakeret	2 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– felfedezi a kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejét; – felismeri és azonosítja a dráma és a színház formanyelvi sajátosságait a látott előadásokban.
Javasolt tevékenységek	– Hangra, zörejre, ritmusra, zenére épülő dramatikus tevékenységek – Kísérletezés a színházi vizualitás eszközeivel dramatikus tevékenységek során – Dramatikus tevékenységek berendezési tárgyakkal, kellék- és jelmezhasználattal – Kapcsolatfelvétel, dialógus, monológ szöveges, mozgásos, táncos, maszkos, bábos tevékenységekben – A színházi kifejezőeszközök használatának értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben
Kulcsfogalmak/ fogalmak	dialógus, monológ, élő zene, hangeffekt, díszlet, jelmez, fényeffekt, báb, maszk, árnyjáték
Ismeretek/fejlesztési követelmények	– A szöveg megjelenési formái a színpadon – A kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejének felismerése – A színház akusztikus kifejezőeszközei (élő zene, zörej stb.) – A színházi vizualitás eszközei (díszlet, jelmez, fény stb.) – Bábhasználat, bábszínház – Mozgás és tánc a színpadon
Kapcsolódási pontok	magyar nyelv- és irodalom, testnevelés, táncművészet, rajz- és vizuális kultúra, ének-zene, művészetek

Tematikai egység: VIII.	
--------------------------------	--

Órakeret	2 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– felismeri és azonosítja a dráma és a színház formanyelvi sajátosságait a látott előadásokban.
Javasolt tevékenységek	– A komikus jelenetek jellemzőinek vizsgálata dramatikus tevékenységekkel – A zene, az ének színpadi alkalmazásának lehetőségei dramatikus tevékenységekben, és ennek megfigyelése színpadi munkában – Szöveges, mozgásos, bábos stílusgyakorlatok – Paródia-játékok a megismert műfajokhoz és stílusokhoz – A színházi műfajok, stílusok értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tragédia, komédia, vígjáték, bohózat, színmű, opera, táncjáték, stílus
Ismeretek/fejlesztési követelmények	– Alapvető színpadi műfajok felismerése és megkülönböztetése – Alapvető színpadi műfajok jellemző jegyeinek elkülönítése és egyes elemeinek alkalmazása saját játékokban – A színházi előadások formanyelvi jellemzőinek felismerése és azonosítása a látott előadásokban – Egyszerűbb stílusgyakorlatok
Kapcsolódási pontok	magyar nyelv- és irodalom, rajz- és vizuális kultúra, ének-zene, művészetek

Tematikai egység: IX.	Színházi előadás megtekintése
Órakeret	3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– felfedezi a színházi kommunikáció erejét; – felismeri a színházi élmény fontosságát; – a színházi előadást a dramatikus tevékenységek kiindulópontjául is használja.
Javasolt tevékenységek	– A közösen látott előadás megbeszélése, megvitatása, értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben – A színpad összetett hatásrendszerének vizsgálata – A szereplők és a történet színpadi ábrázolásának értelmezése – A színpadi térformáknak és használatuk következményeinek vizsgálata – A zene, a mozgás és a tánc színpadi szerepének, hatásának értelmezése

Kulcsfogalmak/ fogalmak	színjáték, színpad, színész, néző, szervezési feladatok
Ismeretek/fejlesztési követelmények	– Előadástípusok és műfajok alapvető jellemzőinek felismerése – A tanár és a tanulók által közösen választott típusú és műfajú színházi előadás megtekintése – A színházi kommunikáció erejének felfedezése – A színházi élmény fontosságának felismerése – Élmények megfogalmazása irányított beszélgetés keretében – Élmények feldolgozása dramatikus tevékenységformák segítségével – A színház közösségi feladatai, funkciói
Kapcsolódási pontok	magyar nyelv- és irodalom, színháztörténet, rajz- és vizuális kultúra, ének-zene, művészetek